

Het religieus en maatschappelijk leven.

De religieuze en maatschappelijke aspecten van Willems leven, waren onlosmakelijk met elkaar vervlochten. Een zeer groot deel van zijn arbeid samenleven werden de avonden besteed aan maatschappelijke taken, die voor hem met vanzelfsprekendheid voortkwamen uit zijn religieuze opvattingen. Met name de bejaardenzorg heeft langdurig zijn bestuurlijke aandacht gehad.

Bets en Willem Taal waren lid van de Gereformeerde Kerk in Den Helder. Hun lidmaatschap was gebaseerd op een diep gelovige overtuiging, dit betrof geen maatschappelijke vorm die enkel sociaal wenselijk was. Deze overtuiging werd omgezet in daden: in de eerste jaren van hun huwelijk was Willem lid van de kerkenraad. Van hieruit komt hij in aanraking met andere maatschappelijke activiteiten.

Bethelkerk

Vrijwel zijn hele leven heeft Willem Taal op zondag de kerk bezocht. Doorgaans tweemaal op een zondag. Bijna altijd bezochten zij de (voormalige) Bethelkerk die destijds tegenover het Julianapark was gesitueerd. Zijn vrouw Bets was hier al meerdere jaren eerder niet meer toe instaat. Dit niet zozeer door lichamelijke beperkingen maar omdat zij de aanwezigheid van grotere aantallen mensen niet kon verdragen.

De Bejaardenzorg.

Na de Tweede Wereldoorlog, in 1947 werd hij lid van het bestuur van het Gereformeerde Bejaardenwerk. Binnen het bestuur had hij de functie van penningmeester. Deze bijdrage heeft hij meer dan 25 jaar vervuld. De kerkelijke organisatie die voor het bejaardenwerk zorg droeg, had

behoefte aan zakelijk ingestelde bestuursleden. Tenslotte ging het om het beheer van compleet bedrijf. Het een ander blijkt duidelijk uit de zittingen duren van de drie kernleden van het bestuur. Daarbij ten eerste te denken aan Jan Kruijff die al sinds 1946 bestuurslid was. In 1948 werd Jan Kruijff voorzitter van het bestuur en is dat ook tot na zijn 25 jarig jubileum gebleven. Als ondernemer leidde Jan Kruijff de naar zijn familie genoemde steenkolenhandel in Den Helder. (Dit bedrijf bestaat nog steeds, maar is getransformeerd naar een oliehandel.) Naast Jan en Willem was Alle Cuperus lid van de kern van het bestuur. De heer Cuperus was aannemer. Met hun drieën vertegenwoordigden zij een belangrijk deel van het zakelijk leven in Den Helder en omstreken. Hetgeen een belangrijke vereiste is indien men het een en ander voor elkaar wil krijgen. Door de lange reeks van jaren waarin deze drie mannen samen werkten in dit bestuur, is een langdurige onderlinge vriendschap ontstaan.

In de beginjaren van het bejaardenwerk werd de noodzaak geconstateerd van een zekere mate van continuïteit met betrekking tot de bestuursleden. Als onderdeel van het diaconaal werk, dreigde de vaart uit de ontwikkelingen weg te vallen, als na elke vier jaar nieuwe diaconie- leden werden gekozen en benoemd. Deze historie overziende kan enkel worden geconstateerd dat dit uitstekend is gelukt. Willem taal volgde als penningmeester een voorganger op – dhr. R. de Kok - die dit werk vanaf 1924 had gedaan tot aan de wisseling van de wacht in 1947. In doorlooptijd heeft Willem hem ruim overtroffen.

Het Gereformeerd Bejaardenwerk in Den Helder, bestond al een forse periode. Op initiatief van binnen uit de gereformeerde kerkgemeente werd gestreefd naar een voor die tijd moderne manier van opvang voor ouderen. We moeten ons vanuit de hedendaagse kijk op zaken heel goed realiseren dat destijds ouder wordende mensen materieel

vrijwel niet verzorgd werd vanuit de politiek. De zorg voor bejaarden werd uitgevoerd vanuit de kerkelijke diaconie. Tijdens de laatste jaren van de eerste Wereldoorlog werd door een commissie die vanuit de gereformeerde Kerk was opgezet, gestudeerd op de mogelijkheid een tehuis voor bejaarden geloofsgenoten op te zetten. Dit is een traject van meerdere jaren geweest, waarbij de nodige weerstand ook in eigen kring moest worden overwonnen. Veel mensen vonden dat dit financieel te groot risico met zich meebracht. In eerste instantie is een aantal bejaarden gehuisvest in twee opgekochte woningen. Later koos men voor een eigen gebouw op maat. Uiteindelijk is in 1923 een tehuis gebouwd. De zogenoemde stichtingskosten werden destijds op fl. 38.000 begroot. Voor die tijd was dit een groot bedrag om door de gemeenteleden op te brengen. Het gebouw werd in circa een halfjaar gerealiseerd, in de Gravenstraat die naast de Bethelkerk lag. Later werd de Gravenstraat omgedoopt in Kerkstraat.

Eind jaren 50, beginjaren 60, heeft grootvader de Leeuw zijn laatste jaren in dit bejaardentehuis gewoond. Uiteindelijk is hij daar overleden.

Bejaardentehuis Gravenstraat 5

Een van de grotere maatschappelijke prestaties van Willem Taal is de realisatie van het nieuwe bejaardentehuis Goede Ree. Uiteraard was Willem niet de enige die hier aan heeft

getrokken, maar voor hem was dit een belangrijk punt. Hij was een van de mensen die de sterke overtuiging had dat ouderen niet in een of andere buitenwijken moesten worden weggezet. Uiteindelijk is het gelukt om een nieuw bejaardentehuis in het centrum van Den Helder, aan het Bernardplein, te laten bouwen. Dit ondanks het feit dat bij de gemeentelijke organisatie de nodige reserves leefden over dit plan. Zoals we tegenwoordig zouden zeggen: een bejaardentehuis is niet sexy genoeg voor het stadshart. Maar het plan is toch gelukt.

Bejaardentehuis "Goede Ree" aan het Bernardplein. Het oorspronkelijke gebouw. Later werd rechts een complex bejaardenflats toegevoegd.

Met het exploiteren en doen bouwen van een moderner bejaardentehuis is geen duurzame eindsituatie bereikt. Meer en meer wilden bejaarden er langer op zichzelf kunnen wonen, hetgeen tot gevolg had dat de bejaardenflats drie bij het bejaardentehuis vanaf het begin waren gebouwd, niet meer aan de vraag konden voldoen. Naast het oorspronkelijke bejaardentehuis "Goede Ree" werd een tweede complex aanleunflats voor bejaarden gebouwd. Het laatste decennium van zijn leven heeft hij van deze huisvesting kunnen genieten. Zoals mogelijk voor iedereen het geval is, denkt men langdurig dat

voorzieningen voor bejaarden voornamelijk voor anderen bedoeld zijn. In deze geest hebben Bets en Willem Taal tot op hoge leeftijd in hun naoorlogse woning in de Violenstraat gewoond. Het was een hele opgave hen uit hun eigen woning naar Goede Ree heen te praten. Evenals vele anderen hadden ze na de verhuizing het gevoel dat ze dit veel eerder hadden moeten doen.

Bets Taal-de Leeuw heeft zich ook voor het bejaardentehuis ingezet. Organisatorische en bestuurlijke taken hadden in het geheel niet haar persoonlijke belangstelling. Zij heeft haar activiteiten met name gericht op de bewoners. Over meerdere jaren heen namen zij deel aan de zogenoemde handwerkclub, en was een van de koffiedames. Mijn ouders realiseren zich ook voor dat ze zelf hoogbejaard waren, dat oudere mensen behalve aan huisvesting en materiële verzorging in belangrijke mate behoefte hebben aan sociaal contact. Het handwerken en de koffie waren middelen daartoe. Voor de bejaarde bewoners van het tehuis waren

Bets Taal; tweede van rechts.

en zijn de momenten van eten en drinken markante onderdelen van het dagprogramma. Het zijn de momenten waarop mensen een aanleiding hebben we een kamer/appartement te verlaten en naar een gemeenschappelijke ruimte te gaan waar zij anderen kunnen treffen.

Voor wie momenteel in Den Helder zou rondkijken, zal het moeilijk zijn het nieuwe bejaardentehuis te zien. Want het is inmiddels weer afgebroken. In 98/99 is er een nieuw complex van bejaardenwoningen op de plaats van Goede Ree gebouwd. Dit nieuwe gebouw draagt samen met de

inmiddels toegevoegde aanleunflats, nog steeds de naam "Goede Ree".

Evenals het bedrijf waar over Willem Taal jarenlang de directie voerde, is ook de Stichting die het gereformeerde bejaardenwerk uitvoerde intussen opgegaan in een groter verband: "Stichting Ouderenzorg De Nieuwstad". Deze stichting stelt in de omschrijving van haar missie: "De Nieuwstad denkt op grond van haar door de Bijbel geïnspireerde grondhouding primair vanuit de cliënt (de naaste)" (einde citaat). Ook de terminologie is gemoderniseerd! Om het de lezer even samen te vatten: de huidige stichting biedt seniorenwoningen aan in het nieuwe Goede Ree (=het laatst gebouwde complex, op de plaats van het oorspronkelijke Goede Ree) en het oude Goede Ree (=het nieuwe Goede Ree bestaande uit de later aan het oorspronkelijke Goede Ree aangebouwde aanleunflats).

Sociaal fonds "Onderling Belang".

Op het gebied van sociale zekerheid en pensionering, was voor de melkslijters in Den Helder vrijwel niets geregeld. Willem vond niet alleen de fysieke verzorging van bejaarden belangrijk. Hij was eigenlijk de geestelijke vader van dit sociaal fonds.

Enmaal opgericht besteedde hij ook een deel van zijn vrije tijd aan het lidmaatschap van het bestuur van dit sociaal fonds. Het fonds had de juridische vorm van een stichting, met de formele naam "Stichting Melkslijters fonds Onderling Belang".

Toen Willem in negentieneenzestig zijn veertigjarig jubileum vierde als werknemer van de Helderse melkcentrale werd ook deze activiteit van hem gememoreerd.

Het Witte kruis.

Waarschijnlijk op aanraden van dokter Bakker, arts ten behoeve van de bejaarden in het tehuis, kwam Willem Taal in aanraking met de organisatie "het Witte kruis". De heer Bakker was namelijk tevens voorzitter van het bestuur van de Helderse afdeling van het Witte Kruis. Kruisverenigingen leverden destijds materiële ondersteuning op medisch vlak, hetgeen tegenwoordig vaak is ondergebracht binnen de GGD's.

Witte Kruis Breewaterstraat 72.

Destijds had de afdeling van het Witte kruis in Den Helder een band in de Breewaterstraat op nummer 72. In essentie was dit een soort magazijn van waaruit de middelen die zieken nodig hadden bij hun verpleging, konden worden verstrekt. Het pand omvatte ook een conciërgewoning, waar in de beheerder van het magazijn woonde.

De ouders van Bets, Jan en Marie de Leeuw, hebben gedurende de eerste helft van de vijftiger jaren in dit pand aan de Breewaterstraat gewoond. Jan de Leeuw was oorspronkelijk fijnschilder bij de marinewerf maar kon dit werk aan het eind van zijn arbeidsleven niet meer aan. Als

meer passende oplossing is hij conciërge bij het witte kruis geworden.

Marie de Leeuw die van geboorte Blancke heette, is overleden in het pand aan de Breewaterstraat. Niet lang daarna stopte Jan de Leeuw met werken en ging met pensioen.

Op 26 oktober 1961 vierde het witte kruis, afdeling Den Helder, zijn 75 -jarige bestaan. Willem maakte dit mee als bestuurslid. In de periode daarna nam hij afscheid van het Witte Kruis. Zijn voorkeur ging uit naar de Stichting voor het bejaardenwerk.

Bestuur Witte Kruis 1961. Willem Taal staat in de tweede rij helemaal links.